DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 5

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 5)

1. Bir öğrenci, izlediği doğa belgeselinden aşağıdaki notları almıştır.

> ***Belgesel Notu: Yaprak Kesen Karıncalar (kurgusal)***
>
> *Yaprak kesen karıncalar yaprakları yemez. Kestikleri yaprak parçalarını yuvalarına taşır ve onları bir mantarı beslemek için kullanırlar; koloni bu mantarla beslenir. İşçilerin bir kısmı yaprak keser, bir kısmı taşır, bir kısmı mantar bahçesini temizler. Yuvada açılan kanallar, bahçenin havasını ve nemini mantarın yaşayabileceği düzeyde tutar. Hiçbir karınca bütün planı bilmez; yine de koloni milyonlarca bireyle yıllarca aynı düzende yaşar.*

1.1. Öğrencinin notlarında öne çıkan gözlemler, Allah'ın (cc) varlığının hangi deliliyle ilişkilidir? Bu delilin ilim geleneğimizdeki adını yazınız ve delilin dayandığı temel düşünceyi notlardan bir gözlemle ilişkilendirerek açıklayınız.

1.2. Aşağıdaki ayet, ders kitabınızda yer almaktadır.

> *"Geceyle gündüzün farklı olmasında, Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı bunca varlıkta, O'na saygısızlıktan sakınanlar için büyük işaretler vardır." (Yunus suresi 6. ayet)*

Ayetteki hangi ifadenin öğrencinin belgesel notuyla örtüştüğünü yazınız ve bu ifadenin 1.1'de belirlediğiniz delille nasıl ilişkilendirilebileceğini açıklayınız.

2. Aşağıdaki konuşmayı okuyunuz.

> *Sabah ezanından sonra cami avlusunda oturan Hüma, arkadaşı Berk'e şunları anlatır: "Bu sabah dua ederken içimde tarif edemediğim bir huzur vardı. Sanki biri beni duyuyordu, yalnız olmadığımı hissettim. Bu his bana, Allah'ın var olduğunu her türlü kanıttan daha güçlü biçimde gösterdi."*
>
> *Berk şöyle cevap verir: "Senin anlattıklarını dinledim, anladım da. Ama ben aynı avluda, aynı saatte oturuyordum ve aynı şeyi hissetmedim. Senin yaşadığın şey beni nasıl ikna edebilir?"*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

2.1. Hüma'nın sözleri, Allah'ın (cc) varlığının hangi deliline örnektir? Bu delilin neye dayandığını Hüma'nın sözlerinden bir ifadeyle ilişkilendirerek açıklayınız.

2.2. Berk'in sorusunu, ders kitabınızda bu delile ilişkin belirtilen bir özelliğe dayanarak cevaplayınız.

3. Sena, günlüğüne aşağıdaki dört notu yazmıştır.

Not	Sena'nın Günlüğü
I	Kimseye söyleyemediğim, sesimi bile çıkarmadan içimden geçirdiğim duam yine de işitildi; bundan hiç şüphem yok.
II	Öğretmenimiz Kur’an-ı Kerim'in, Allah'ın vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e (sav) bildirdiği sözleri olduğunu anlattı.
III	Babaannem bir iş yapmaya niyet ettiğinde hep "Allah dilerse" der; O dilemedikçe hiçbir şeyin olmayacağına inanır.
IV	Gökadaları anlatan belgeseli izlerken düşündüm: Bu kadar büyük bir evreni yaratıp ayakta tutmak, ancak hiçbir sınırı olmayan bir güçle mümkündür.

Buna göre her notta öne çıkan Allah'ın (cc) sıfatını yazınız. Her sıfatın anlamını nottaki ifadeyle ilişkilendirerek açıklayınız.

Not	Sıfat	Sıfatın Anlamı ve Notla İlişkisi
I		
II		
III		
IV		

4. Bir sınıf panosuna, Allah'ın (cc) bazı isimlerini anlatan altı kart asılmış; kartlarda isimler yazılmamıştır.

Kart	Kartta Yazan
A	O'nun varlığının bir başlangıcı yoktur; herhangi bir şeyi yaratmasından bağımsız olarak hep vardır.
B	O ölümsüzdür; ölüm ve yok oluş O'nun için söz konusu değildir.
C	Her şeyin mutlak sahibi ve tek yöneticisidir; kâinatı yaratıp kendi hâline bırakmamıştır.
D	Hiçbir şey yokken var edendir.
E	Kulunun yaptığı küçük bir iyiliğe bile büyük karşılık verir.
F	Günah işleyen kuluna dönüş yolunu gösterir ve pişmanlığını kabul eder.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre her kartın anlattığı ismi yazınız. İsmin, Allah'ın (cc) isimlerinin sınıflandırmasında hangi gruba (zatıyla ilgili, kâinatla ilgili, insanla ilgili) girdiğini belirtiniz.

Kart	İsim	Grup
A		
B		
C		
D		
E		
F		

5. Hat sanatına ilgi duyan Gökçe, gezdiği bir sergide Haşr suresinin 22-24. ayetlerinde geçen isimlerin yazıldığı levhalar görmüş ve not almıştır:

> *"Üç levha dikkatimi çekti: Kuddüs, Müheymin ve Cebbar. Rehber, Haşr suresinin bu ayetlerinin Allah'ı tanımanın iki boyutuna işaret ettiğini söyledi. Bu isimleri yalnızca bilmek mi yeterli, yoksa hayatımda bir karşılığı da olmalı mı, diye düşündüm."*

5.1. Gökçe'nin notunda geçen üç ismin anlamını ders kitabınızdaki bilgilere göre yazınız.

İsim	Anlam
Kuddüs	
Müheymin	
Cebbar	

5.2. Haşr suresinin 22-24. ayetlerine göre Allah'ı (cc) tanımanın **ikinci** boyutunu açıklayınız. Ardından Kuddüs ya da Müheymin isimlerinden birini seçerek bu boyuta uygun, günlük hayattan **bir** davranış örneği yazınız ve örneğinizi seçtiğiniz ismin anlamıyla ilişkilendiriniz.

6. Bir mahalle derneğinin "Tevhit ve Hayat" söyleşisinde katılımcılar aşağıdaki durumları paylaşmıştır.

Durum	Paylaşılan Durum
I	Zor bir ameliyat öncesinde hasta yakını Ayaz, "Doktorlara güveniyorum ama asıl yardımı yalnızca Allah'tan isterim; dua ve ibadetimi yalnızca O'na yaparım." der.
II	Ekin, Allah'tan başka ilah olmadığına, O'nun eşi ve ortağı bulunmadığına inandığını söyler.
III	Nazlı, "Hiçbir insanın her şeyi bildiğini ya da her şeye gücü yettiğini söyleyemeyiz; her şeyi bilmek ve her şeye güç yetirmek yalnızca Allah'a özgüdür." der.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

6.1. Her durumun tevhit ilkesinin hangi boyutunu yansıttığını yazınız ve gerekçesini durumdaki bir ifadeyle gösteriniz.

Durum	Tevhit İlkesinin Boyutu	Gerekçe
I		
II		
III		

6.2. Kur'an-ı Kerim'de tevhidin zıddı olarak geçen kavramı yazınız ve bu kavramın anlamını ders kitabınızdaki bilgilere göre açıklayınız.

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme	KB2.4. Çözümleme
2	DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme	KB2.4. Çözümleme
3	DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını bağlamına uygun kullanabilme	KB2.14. Yorumlama
4	DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını bağlamına uygun kullanabilme	KB2.14. Yorumlama
5	DKAB.10.2.3. Haşr suresinin 22-24. ayetlerindeki mesajları anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme	KB2.14. Yorumlama
6	DKAB.10.3.1. İslam'ın evrensel mesajlarından biri olan tevhit ilkesi hakkında bilgi toplayabilme	KB2.14. Yorumlama

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3	4	5.1	5.2	6.1	6.2	Toplam
10	6	8	8	16	12	6	10	18	6	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Puan formülü: delil adı 2 puan + ilim geleneğindeki adı 2 puan + temel düşünce ve gözlemle ilişkilendirme 6 puan = 10 puan

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- **Delil:** Teleolojik delil.
- **İlim geleneğimizdeki adı:** Gaye (amaç) ve nizam (düzen) delili.
- **Temel düşünce (örnek):** Teleolojik delile göre evrendeki düzen ve varlıklarda gözlemlenen amaçlılık bir yaratıcının varlığına işaret eder; bilinçsiz varlıkların kendi başlarına düzen kurması ve her şeye bir amaç belirlemesi mümkün değildir. Notlarda hiçbir karıncanın bütün planı bilmediği hâlde kesme, taşıma ve temizleme işlerinin bir amaca (koloniyi beslemeye) hizmet edecek biçimde bölüşülmesi ve kanalların nemi mantarın yaşayabileceği düzeyde tutması bu düzen ve amaçlılığa örnektir.

KISMİ PUAN: Delil adı doğruysa 2 puan; "gaye ve nizam delili" adı yazılmışsa 2 puan. Temel düşünce doğru açıklanmışsa 3 puan, notlardan bir gözlemle ilişkilendirilmişse ek 3 puan. Yalnızca "evrende düzen vardır" gibi gözleme bağlanmamış genel bir ifadeye 2 puan verilir. Delil adı yanlışsa temel düşünce bölümüne puan verilmez.

SIFIR PUAN: Delil kozmolojik, ontolojik ya da dinî tecrübe olarak yazılmışsa ve açıklama da buna göre yapılmışsa 0 puan verilir.

1.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan formülü: örtüşen ifade 2 puan + delille ilişkilendirme 4 puan = 6 puan

Örnek cevap: Ayetteki "Allah'ın göklerde ve yerde yarattığı bunca varlıkta … büyük işaretler vardır" ifadesi, karınca kolonisinin düzeniyle örtüşür. Ayet, yaratılan varlıklardaki düzenin üzerinde düşünülmesi gereken bir işaret olduğunu bildirir; teleolojik delil de varlıklardaki düzen ve amaçlılıktan yola çıkarak yaratıcıya ulaşır. "Geceyle gündüzün farklı olmasında" ifadesini evrendeki düzenli değişime örnek olarak seçen ve bunu düzenle ilişkilendiren cevap da kabul edilir.

KISMİ PUAN: Ayetten uygun bir ifade alıntılanmışsa 2 puan. İfade delille ilişkilendirilmişse 4 puan; ilişki yalnızca "ayet Allah'ın varlığını gösterir" düzeyinde, düzen ya da amaçlılığa bağlanmadan kurulmuşsa 2 puan.

SIFIR PUAN: Ayetten ifade gösterilmemiş ve ilişki kurulmamışsa 0 puan verilir.

2.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan formülü: delil adı 3 puan + dayanağın açıklanması ve sözle ilişkilendirilmesi 5 puan = 8 puan

- **Delil:** Dinî tecrübe delili.
- **Dayanak (örnek):** Bu delil, inanma duygusunun sonucunda insanın yaratıcı arayışında olması, O'nunla iletişime geçmeye çalışması ve O'na yaklaştığını hissetmesi gibi manevi deneyimler üzerinden Allah'ın (cc) varlığının kanıtlanmasına dayanır. Hüma'nın "Sanki biri beni duyuyordu, yalnız olmadığımı hissettim." sözü, dua sırasında yaratıcıya yakınlık hissettiği manevi bir deneyimdir.

KISMİ PUAN: Delil adı doğruysa 3 puan. Dayanak doğru açıklanmışsa 3 puan, Hüma'nın sözlerinden bir ifadeyle ilişkilendirilmişse ek 2 puan. Delil adı yanlışsa dayanak bölümüne puan verilmez.

SIFIR PUAN: Delil adı yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

2.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan formülü: kitaptaki özellik 4 puan + Berk'in sorusuna bu özellikle cevap 4 puan = 8 puan

Örnek cevap: Ders kitabına göre dinî tecrübe sırasında hissedilen duygular başkalarına anlatılabilir; ancak bu duyguların bir insanda bıraktığı derin etki yalnızca o kişiye özeldir. Bu yüzden Hüma yaşadığını Berk'e anlatabilir ve Berk onu anlayabilir; fakat Hüma'nın hissettiği etkiyi Berk aynı biçimde yaşamamış olabilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Hüma için güçlü bir delil olan bu deneyim, Berk için aynı ikna gücünü taşımayabilir.

KISMİ PUAN: Özellik doğru yazılmışsa 4 puan; yalnızca "kişiye özeldir" denip "anlatılabilir" yönü verilmemişse 2 puan. Berk'in sorusu bu özellikle cevaplanmışsa 4 puan; cevap özelliğe bağlanmadan kişisel yorumla verilmişse 1 puan.

SIFIR PUAN: Berk'in deneyim yaşamamasının onun inançsız olduğunu gösterdiği gibi kitaba dayanmayan ve kişiyi yargılayan cevaplara 0 puan verilir.

3. TAM PUAN (16 PUAN)

Puan formülü: 4 not × (sıfat adı 1 puan + anlam 1 puan + notla ilişkilendirme 2 puan) = 16 puan

Not	Sıfat	Sıfatın Anlamı ve Notla İlişkisi (örnek)
I	Semi	Allah'ın (cc) her şeyi işitmesidir. Sena, kimsenin duymadığı, içinden geçirdiği duasının bile işitildiğinden emindir.
II	Kelam	Allah'ın (cc) konuşmasıdır; O, dilediği varlıklarla dilediği şekilde konuşur. Kur'an-ı Kerim, Allah'ın (cc) vahiy yoluyla bildirdiği sözleridir.
III	İrade	Allah'ın (cc) her şeyi dilediği gibi yapmasıdır. Babaanne, Allah (cc) dilemedikçe hiçbir şeyin olmayacağına inanır.
IV	Kudret	Allah'ın (cc) sınırsız güç sahibi olmasıdır. Sena, bu büyüklükteki evreni yaratıp ayakta tutmanın ancak sınırsız bir güçle mümkün olduğunu düşünür.

KISMİ PUAN: Her not için sıfat doğruysa 1 puan; anlam ders kitabına uygun yazılmışsa 1 puan; anlam nottaki ifadeyle ilişkilendirilmişse 2 puan, ilişki yüzeysel kurulmuşsa 1 puan. Sıfat yanlışsa o notun diğer hücrelerine puan verilmez. IV. not için "Tekvin" yazılması, sıfat yaratmayı anlattığı için 1 puanla kabul edilir; nottaki "sınırsız güç" vurgusu Kudret sıfatına işaret eder.

SIFIR PUAN: Dört notta da sıfat yanlış ya da boşsa 0 puan verilir. I. not için "Basar", III. not için "İlim" yazılması kabul edilmez.

4. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan formülü: 6 kart × (isim 1 puan + grup 1 puan) = 12 puan

Kart	İsim	Grup
A	Evvel	Zatıyla ilgili
B	Baki	Zatıyla ilgili
C	Melik	Kâinatla ilgili
D	Fâtır	Kâinatla ilgili
E	Şekur	İnsanla ilgili
F	Tevvab	İnsanla ilgili

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Doğru her isim 1 puan, doğru her grup 1 puan. İsim yanlış olsa da kartın anlattığı nitelik doğru gruba yerleştirilmişse grup puanı verilir. D kartı için "Halık" ya da "Bâri" yazılması isim puanı almaz: kartın "hiçbir şey yokken var eden" vurgusu Fâtır'ı ("yoktan yaratan") gösterir; ders kitabında Halık "yaratan", Bâri "örneksiz yaratan" anlamındadır. Bu durumda grup "kâinatla ilgili" yazılmışsa grup puanı verilir.

SIFIR PUAN: Altı kartta da isim ve grup yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

5.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan formülü: 3 isim × 2 puan = 6 puan

İsim	Anlam
Kuddüs	Her türlü eksiklikten münezzeh (uzak) olan
Müheymin	Kâinatın bütün işlerini gözetip yöneten
Cebbar	İradesini her durumda yürüten, yaratılmışların hâlini iyileştiren

KISMİ PUAN: Anlamı tam ve doğru verilen her isim 2 puan; Cebbar için yalnızca bir yön (ör. yalnızca "iradesini her durumda yürüten") yazılmışsa 1 puan.

SIFIR PUAN: Üç isim için de anlam yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

5.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Puan formülü: ikinci boyut 4 puan + davranış örneği 3 puan + ismin anlamıyla ilişkilendirme 3 puan = 10 puan

- **İkinci boyut:** Allah'ın (cc) isimlerinden hayata yansıtılabilecek olanların belirlenmesi ve kişinin yaşantısını buna göre düzenlemeye gayret etmesidir. (Birinci boyut, Allah'ı tüm isim ve sıfatlarını dikkate alarak bütüncül bir bakışla tanımaktır.)
- **Örnek (Kuddüs):** Okulun bahçesine ya da dere kenarına çöp atmamak, sınıfını temiz tutmak; Kuddüs ismi her türlü eksiklikten uzak olmayı ifade eder, temiz ve kusursuz olanı gözetmek bu ismin insan hayatındaki bir yansımasıdır.
- **Örnek (Müheymin):** Sorumlu olduğu bir işi (ör. kardeşinin ödev takibini ya da sınıfın nöbet çizelgesini) baştan sona gözetip düzenli yürütmek; Müheymin ismi kâinatın bütün işlerini gözetip yönetmeyi ifade eder.

KISMİ PUAN: İkinci boyut doğru açıklanmışsa 4 puan; birinci boyut yazılmışsa bu bölüm 0 puan. Davranış örneği somut ve günlük hayattan ise 3 puan, genel ifadeyse (ör. "iyi bir insan olmak") 1 puan. Örnek seçilen ismin anlamıyla ilişkilendirilmişse 3 puan. Allah'ın (cc) nitelikleri insana benzetilerek yazılmışsa (ör. "Müheymin gibi her şeyi yönetirim") ilişkilendirme puanı verilmez.

SIFIR PUAN: İkinci boyut açıklanmamış ve örnek ismin anlamıyla ilgisizse 0 puan verilir.

6.1. TAM PUAN (18 PUAN)

Puan formülü: 3 durum × (boyut 3 puan + gerekçe 3 puan) = 18 puan

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Durum	Tevhit İlkesinin Boyutu	Gerekçe (örnek)
I	İbadetleri yalnızca Allah (cc) için yapmak ve yalnız O'ndan yardım istemek	"Asıl yardımı yalnızca Allah'tan isterim; dua ve ibadetimi yalnızca O'na yaparım."
II	Allah'ın (cc) bir olduğuna, eşinin ve ortağının bulunmadığına inanmak	"Allah'tan başka ilah olmadığına, O'nun eşi ve ortağı bulunmadığına inandığını söyler."
III	Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarının ifade ettiği niteliklerin yalnız O'na özgü olduğunu kabul etmek	"Her şeyi bilmek ve her şeye güç yetirmek yalnızca Allah'a özgüdür."

KISMİ PUAN: Her durum için boyut doğru ve kitaptaki anlamıyla yazılmışsa 3 puan; boyut kısmen doğruysa (ör. I için yalnızca "ibadet") 2 puan. Gerekçe durumdaki ifadeyle gösterilmişse 3 puan, ifade alıntılanmadan genel açıklanmışsa 1 puan. Boyut yanlışsa o durumun gerekçesine puan verilmez.

SIFIR PUAN: Üç durumda da boyut yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

6.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan formülü: kavram 2 puan + anlam 4 puan = 6 puan

- **Kavram:** Şirk.
- **Anlam:** Allah'a (cc) inanmakla birlikte başka varlıkları da ilah olarak kabul etmek; ayrıca zatında, sıfatlarında, fiillerinde, yaratma ve emretme konularında Allah'a (cc) başka bir varlığı denk görmektir.

KISMİ PUAN: Kavram doğruysa 2 puan. Anlamın iki yönü (başka varlıkları ilah kabul etme; zat, sıfat ve fiillerde denk görme) yazılmışsa 4 puan, yalnızca biri yazılmışsa 2 puan. Kavram yanlışsa anlam bölümüne puan verilmez.

SIFIR PUAN: Kavram yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif